

รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช

จิราพร วัฒนศรีสิน *

จามจุรี แซ่หลู่ *

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างและ ประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ อาจารย์ (43 คน) เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน (49 คน) และนักศึกษา (455 คน) วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี นครศรีธรรมราช จำนวน 547 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 79 คน ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน 2553-เดือนกันยายน 2557 โดยแบ่งการดำเนินออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะปฏิบัติ และระยะ ประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม แบบบันทึก และเครื่องบันทึก เสียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยนำเสนอใน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้ รั้วครอบครัวเดียวกัน ประกอบด้วยขั้นตอนในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะดำเนินการไปตามขั้นปี ของนักศึกษา ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึง 4 ดังนี้ ขั้นที่ 1 เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ขั้นที่ 2 ร่วมช่วยเหลือสังคม ขั้นที่ 3 ให้ บริการสุขภาพแก่สังคมภายนอก และขั้นที่ 4 มีจิตบริการ รับผิดชอบต่อสังคม พร้อมก้าวสู่วิชาชีพ ซึ่งกิจกรรมที่นำมา ใช้ในการเสริมสร้างมีทั้งกิจกรรมในหลักสูตร เสริมหลักสูตร และตามอัธยาศัย 2) ผลของการเสริมสร้างอัต ลักษณ์ นักศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและร่วมแรงร่วมใจ ได้แบ่งปันสิ่ง ดีๆ สู้สังคม เปิดใจรับฟังความคิดเห็น และได้ฝึกกระบวนการคิด ส่วนผู้ปกครองของนักศึกษาได้สะท้อนให้เห็น ว่ารูปแบบดังกล่าวช่วยให้นักศึกษามีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น พุดคุยกับผู้อื่นมากขึ้น และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองมาก ขึ้น สำหรับผลการประเมินอัตลักษณ์จากผู้บัณฑิต พบว่าอัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาล บัณฑิต ปีการศึกษา 2556 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.12) และเมื่อพิจารณา ราย ด้านแล้ว พบว่าด้านจิตบริการอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.17) การมีส่วนร่วมและสิทธิผู้ป่วยอยู่ใน ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.20) ส่วนด้านการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.20) 3) ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคในการดำเนินการ พบว่ามี 3 ประเด็นหลักๆ คือ ความอบอุ่นในครอบครัว แรง จูงใจในการทำกิจกรรม และการบริหารเวลาในการจัดกิจกรรม

คำสำคัญ: อัตลักษณ์นักศึกษา; รูปแบบการเสริมสร้าง; ครอบครัวเดียวกัน

Student Identity Reinforcement Model Follows to the Family of Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Si Thammarat

Jiraporn Wattanasrisin*

Jamjuree Saeloo*

Abstract

This three-phase participatory action research was conducted to develop and evaluate a model of student identity fostering within the simulated family of Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Si Thammarat. The study involved collaboration among the 43 instructors, 49 supportive personnel, 455 student nurses, and 79 consumers. The project carried out the model development from June 2010 to September 2014. The data were obtained via a focus group and a questionnaire and analyzed by content analysis and descriptive statistics.

The results highlighted three main points that consisted of 1) a model of student identity fostering within the simulated family of Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Si Thammarat, 2) student identity, and 3) facilitating and obstacle factors. The student identity fostering model composed of 4 steps, understanding oneself and others, participating in society helping activities, providing health services to society, and inculcating service-minded and being prepared for the profession. The activities, carried out in 4 steps, included intra-curricular activities, co-curricular activities, and informal education activities. The student identity resulted from students' reflection were developing harmony, dividing good things to society, being open-minded, and increasing thinking process practice. The student identities expressed by students' parents were service mindedness, participation, and solving problems by themselves. The consumers expressed their perception on student identity that the service mind level and participation level were very good ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.17; $\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.20) and analytical thinking level was good ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.20) 3). Facilitating factors were family warmth and motivation, while obstacle factor was time management.

Key word : Student Identity; Reinforcement Model; Simulated Family

ความเป็นมาและความสำคัญ

รูปแบบและเนื้อหาของการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันจะเน้นหนักไปในทางการพัฒนาทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง มีความชำนาญทางวิชาการและวิชาชีพ แต่ยังขาดการเสริมองค์ความรู้ที่เป็นคุณค่าที่สำคัญที่จะทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ คือการเรียนรู้คุณค่าของชีวิตและจิตใจ¹ การศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ผ่านมาที่ผ่านมาก็เช่นกันจะเน้นในเรื่องของการให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความชำนาญเชิงวิชาชีพพยาบาลเพื่อจะได้นำความรู้ไปให้การดูแลสุขภาพของประชาชน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการสำรวจของสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เกี่ยวกับความคาดหวังของสังคมต่อ “พยาบาลวิชาชีพ” โดยสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 1,169 คน พบว่าพยาบาลที่ประชาชนต้องการอันดับแรกต้องมีจิตใจดี สุภาพ ยิ้มแย้ม เป็นกันเองกับทุกคน ให้บริการที่ประทับใจ ส่วนความรู้ความชำนาญในวิชาชีพ ประชาชนจะให้ความสำคัญอยู่อันดับที่ 4² แต่ความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบันบางครั้งอาจจะสวนทางกับสิ่งที่ประชาชนต้องการ มีหลายๆ เหตุการณ์ที่ปรากฏออกสู่สาธารณะชนว่าพยาบาลพูดจาไม่ดี ไม่ไพเราะกับผู้รับบริการ ไม่มีจิตใจที่จะดูแล ไม่มีความเอื้ออาทร และมีการฉ้อโกงเมื่อผู้รับบริการถาม

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราชได้ตระหนักถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผลผลิตที่ผ่านมา จึงพยายามที่จะจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2554-2558) เน้นการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์ คือมีคุณลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัวในด้านการให้บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ การมีจิตบริการ (Service Mind) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และการให้บริการโดยให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม (Participation) ถ้าหากนักศึกษา

คุณลักษณะดังกล่าวเมื่อออกไปทำงานก็จะสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงต้องการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันซึ่งเป็นเสมือนตัวขับเคลื่อนให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปได้อย่างมีพลัง และกำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา (Contemplative Education) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการพินิจพิจารณาใคร่ครวญด้วยใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านความรู้และจิตใจ ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถจะอยู่ร่วมกัน และมีชีวิตที่ก่อประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างมีความสุข แนวคิดนี้ได้ถูกนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบเป็นองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งในประเทศไทย เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล1 นอกจากนี้มีงานวิจัยที่สนับสนุนผลจากการใช้แนวคิดนี้ในการช่วยพัฒนาภายในและพฤติกรรมของนักศึกษา เช่น จิรัชกาล พงศ์ภคเธียร³ ได้ศึกษาการสอนจิตตปัญญาศึกษา โดยบูรณาการในรายวิชา พบว่าผู้เรียนได้สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของตนเองเกี่ยวกับการนึกถึงครอบครัว การนึกถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม การมีความรักความเมตตา และพบว่ากระบวนการสุนทรียสนทนาในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจดีขึ้น ฟังอย่างลึกซึ้งมากขึ้น เอาใจเขามาใส่ใจเรา ใจเย็นอดทนและเคารพในความหลากหลายมากขึ้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบที่ได้สร้างขึ้นมาจะเป็นประโยชน์ในการช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นพยาบาลที่มีคุณภาพบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และมีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างมืออาชีพ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันควรเป็นอย่างไร
2. ผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน
2. เพื่อประเมินผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อผลักดันให้นักศึกษาเกิดจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ โดยใช้แนวคิดของจิตตปัญญาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรม และใช้ระบบครอบครัวเดียวกันเป็นตัวผลักดันให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งจิตบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ การมีจิตบริการ การมีความคิดเชิงวิเคราะห์ และการบริการ โดยให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม

ผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน หมายถึง จิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย การมีจิตบริการ การมีความคิดเชิงวิเคราะห์ และการบริการโดยให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้าง อัตลักษณ์ภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันครบทุกกิจกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันมีอยู่ด้วยกัน 2 แนวคิดใหญ่ๆ คือ แนวคิดของครอบครัวเดียวกัน และแนวคิดของจิตตปัญญา

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคม เพราะทำหน้าที่ในการหล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ให้กับบุคคล ทั้งการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคมให้แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมทั้งการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่ สมาชิกรุ่นใหม่ ครอบครัวจึงเปรียบเสมือนจักรกลชั้นแรกที่ทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ นำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ขณะเดียวกัน ยังเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือดูแล เยียวยา บำบัด พ้นพญ ในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตที่มากกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัว การอยู่เป็นครอบครัวจะส่งผลให้เกิดความรัก ความผูกพัน และจะช่วยให้เกิดพลังที่เป็นกลุ่มก้อนที่สามารถจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการได้^{4,5} จากแนวคิดดังกล่าวทางวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช จึงได้มีความคิดในการสร้างครอบครัวเดียวกันให้เกิดขึ้นในวิทยาลัยเนื่องจากนักศึกษาทุกคนที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยพักที่หอพัก ภายใต้การดูแลของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ นักศึกษาบางส่วนเป็นนักศึกษาที่มาจากภาคอีสาน และภาคกลางทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดได้ การสร้างครอบครัวเดียวกันจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกอบอุ่นเสมือนกับได้อยู่กับครอบครัวของตนเองจริงๆ ในการสร้างครอบครัวได้แบ่งครอบครัวออกเป็น 20 ครอบครัว แต่ละครอบครัวมีสมาชิกซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ มีบทบาทเป็นพ่อ/แม่เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน

มีบทบาทเป็น พี่/ป้า/น้า/อา และนักศึกษา ซึ่งภายใน 1 ครอบครัวยังประกอบด้วยนักศึกษาทุกชั้นปี ตั้งแต่ปีที่ 1-4 มีบทบาทเป็นลูกในบ้าน นอกจากนี้ภายในบ้านยังมี สมาชิกที่เป็นวุฒิสมาชิกในชุมชน มีบทบาทเป็นปู่/ย่า/ตา/ยาย ซึ่งการรวมตัวกันของความเป็นครอบครัวจะช่วยเป็น แรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาได้ จิตตปัญญา เป็นแนวคิดที่ช่วยกำหนดแนวทางในการ วางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำมาใช้พัฒนา อัตลักษณ์ของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามี คุณธรรม มีปัญญา รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีชีวิตที่ก่อ ประโยชน์แก่วงศ์ ประกอบด้วย¹

- การรับรู้อย่างลึกซึ้ง (deep sensing) หมายถึง การ รับสิ่งเร้าที่ผ่านทางประสาทสัมผัสทั้งห้าเข้าด้วยความ ตั้งใจ เอาใจใส่

- การนั่งสมาธิอย่างใคร่ครวญ (contemplation) หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งกระตุ้นมาคิดโดย แยกคาย ร่วมกับความคิด มุมมอง ความรู้สึก อารมณ์ ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และสามารถ ตีความได้อย่างมีความหมาย

- การเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง (meditation) หมายถึง การทำจิตให้สงบ มีสติและสมาธิ เกิดการหยั่งรู้ด้วย ตนเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) รวมทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าด้วยกัน โดยมีจุดเน้นที่การมีส่วนร่วม ระหว่างนักวิจัยและบุคคลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ใน สถานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหา การวิจัยที่เกิดขึ้นในสถานะนั้นๆ นักวิจัยและผู้เข้าร่วม วิจัยจะมีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบและร่วมรับประโยชน์ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ และผลการศึกษาวิจัยที่

ค้นพบจะถูกนำไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันที่⁶ ในการวิจัยจะมีกระบวนการในการดำเนินการวิจัย 3 ระยะหลักๆ ดังนี้^{6,7}

1. ระยะเตรียมการ (Preparation phase) ใช้เวลา ประมาณ 2 เดือน ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอัต ลักษณ์ของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับอัต ลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล แนวคิดครอบครัวเดียวกัน แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ การแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนการเตรียมเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย

2. ระยะปฏิบัติการ (Action phase) ใช้เวลา ประมาณ 3 ปี 10 เดือน ในระยะนี้จะประกอบด้วยขั้นตอน หลักๆ 5 ขั้นตอน คือ 1) การทำความเข้าใจกับสถานการณ์ การสร้างเสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมา (Reconnaissance) 2) การวางแผนเพื่อนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงที่ดี (Planning) 3) ลงมือปฏิบัติตามแผน (Action) 4) สังเกตการณ์ (Observation) กระบวนการและ ผลของการเปลี่ยนแปลง และการสะท้อนกลับ (Reflec- tion) กระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และ 5) ปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (Re-planning) ซึ่ง แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 การทำความเข้าใจกับสถานการณ์เกี่ยว กับการสร้างเสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่าน มา (Reconnaissance) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการเสริม สร้างอัตลักษณ์ ผลที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งเสริม อุปสรรค ต่อการดำเนินการ และแนวทางในการเสริมสร้างอัต ลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัย ภายใต้ระบบ ครอบครัวเดียวกัน โดยการทำการสนทนากลุ่มกับ ตัวแทนของนักศึกษาทุกชั้นปี ตัวแทนเจ้าหน้าที่สาย สนับสนุน ตัวแทนอาจารย์ และตัวแทนของผู้ใช้บัณฑิต

- 2.2 การวางแผน (Planning) กำหนดรูปแบบ การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลแบบ ชั่วคราว (tentative model) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการ

ดำเนินการระยะที่ 1 และการศึกษาจากทฤษฎีมากำหนดรูปแบบ หลังจากนั้นนักวิจัยจะนำรูปแบบที่ได้เสนอต่อตัวแทนของนักศึกษา เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน และอาจารย์ เพื่อปรับรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมวิจัย คือ นักศึกษา เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน และอาจารย์ ในการดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดไว้

2.3 การปฏิบัติการ (Action) นักวิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ปฏิบัติตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้

2.4 การสังเกตการณ์และการสะท้อนกลับ (Observation and reflection) ผู้วิจัยสังเกตกระบวนการปฏิบัติ พร้อมทั้งทำการสนทนากลุ่มกับตัวแทนนักศึกษา เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน และอาจารย์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้มีการสะท้อนถึงความรู้สึกต่อกระบวนการปฏิบัติตามรูปแบบที่วางแผนไว้ ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคต่อการดำเนินการ

2.5 การปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (Re-planning) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสะท้อนกลับมาทบทวนและปรับปรุงวางแผนในวงจรรอบใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำแผนที่ปรับปรุงใหม่ไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัยอีกครั้งก่อนที่นำลงไปสู่การปฏิบัติจริง

3. ระยะของการประเมินผล (Evaluation phase) ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ตามรูปแบบที่กำหนดไว้ โดยเก็บข้อมูลจากการสะท้อนคิดของนักศึกษา การสนทนากลุ่มกับตัวแทนผู้ปกครอง การตอบแบบสอบถามอัตลักษณ์จากตัวแทนผู้ใช้บัณฑิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็น อาจารย์ 43 คน เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน 49 คน และนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช 455 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 79 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการทำการสนทนากลุ่มเพื่อ

ทำความเข้าใจกับสถานการณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมาและกำหนดรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาลภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน ประกอบด้วยตัวแทนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 3 คน รวมเป็น 12 คน เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 12 คน อาจารย์จำนวน 15 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษา ภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันของวิทยาลัยฯ

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนเพื่อประเมินผลการเสริมสร้างอัตลักษณ์ตามรูปแบบที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยนักศึกษาปีการศึกษา 2553 จำนวน 79 คน ผู้ปกครองของนักศึกษาในปีการศึกษา 2553 จำนวน 15 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 79 คน โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบสอดคล้องและความครอบคลุมของข้อคำถามกับเนื้อหาสาระที่ต้องการถาม และนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ สำหรับแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

- แนวคำถาม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างอัตลักษณ์ที่ผ่านมา ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ และปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ

- แนวคำถาม เพื่อหาแนวทางในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัย ภายใต้ระบบครอบครัวเดียวกัน

- แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับตัวแทนผู้ปกครองของนักศึกษาเพื่อประเมิน

อัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล

2. แนวคำถามที่ให้ นักศึกษาสะท้อนคิดกับนักศึกษาเพื่อประเมินอัตลักษณ์หลังจากที่นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ครบทั้งกระบวนการ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบสอดคล้องและความครอบคลุมของข้อคำถามกับเนื้อหาสาระที่ต้องการถามหลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

3. แบบสอบถามอัตลักษณ์ของนักศึกษาเพื่อประเมินอัตลักษณ์จากผู้ใช้นิติ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 35 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านจิตบริการ มีข้อคำถาม 17 ข้อ ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ มีคำถาม 10 ข้อ และด้านการให้บริการ มีข้อคำถาม 8 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความเห็นต่อการมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีอัตลักษณ์ของนักศึกษา 5 ระดับ สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด (4.51–5.00) มาก (3.51–4.50) ปานกลาง (2.51–3.50) น้อย (1.51–2.50) และน้อยที่สุด (1.00–1.50) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาสาระ ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.91 ส่วนการหาความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ตัวแทนผู้ใช้นิติตอบแบบถาม จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

4. แบบบันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตกระบวนการปฏิบัติตามรูปแบบ ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามรูปแบบที่วางไว้

5. เทปบันทึกเสียงและสมุดบันทึก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ร่วมวิจัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2553–เดือนกันยายน 2557 ซึ่งก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างอัตลักษณ์ที่ผ่านมา ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ ปัญหาจากการดำเนินการ ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

2. เก็บข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

3. เก็บข้อมูลเพื่อทราบถึงความรู้สึกต่อกระบวนการปฏิบัติตามรูปแบบที่วางแผนไว้ ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามรูปแบบที่วางไว้ โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

4. เก็บข้อมูลเพื่อติดตามประเมินผลหรือประเมินอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แนวคำถามในการสะท้อนคิด แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามอัตลักษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับอัตลักษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมสร้างอัตลักษณ์ ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ ปัจจัยที่ส่งเสริมและ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการเสริมสร้างอัตลักษณ์ วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)^{6,9}

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจะนำเสนอในส่วนของรูปแบบการสร้างเสริมอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน ผลของการเสริมสร้างอัตลักษณ์จากการดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดไว้จากผู้ให้บัณฑิต และปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคในการดำเนินการ

รูปแบบการสร้างเสริมอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน

รูปแบบการสร้างเสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน ประกอบด้วยบันไดในการสร้างเสริม 4 ขั้น แต่ละขั้นจะดำเนินการไปตามขั้นปีของนักศึกษา (ดังแผนภาพที่ 1) ดังนี้

บันไดขั้นที่ 1: นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น

บันไดขั้นที่ 2: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร่วมช่วยเหลือสังคม

บันไดขั้นที่ 3: นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ให้บริการสุขภาพแก่สังคมภายนอก

บันไดขั้นที่ 4: นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีจิตบริการ รับผิดชอบต่อสังคม พร้อมก้าวสู่วิชาชีพ

รายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นบันได มีดังนี้

บันไดขั้นที่ 1 : เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เสริมสร้างให้นักศึกษามีสติ มีสมาธิ เข้าใจตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นขั้นที่ให้นักศึกษาได้เข้าใจมนุษย์ เข้าใจความคิด ความเชื่อ ของมนุษย์ เข้าใจความเป็นปัจเจกบุคคลของมนุษย์ ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการเสริมสร้างมีทั้งกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมตามอัธยาศัยดังนี้

กิจกรรมในหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) ในรายวิชามนุษย์กับการอยู่ร่วมกัน วิชามนุษย์ สังคม สิ่งแวดล้อม

และสุขภาพ และวิชานิติบัญญัติในการดำเนินชีวิต โดยให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มตามครอบครัว เข้าไปในชุมชนและสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนในประเด็นการทำมาหากิน การอยู่ร่วมกัน วิถีชีวิต และสุขภาพ หลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้วนักศึกษาจะต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภายใต้ข้อมูลที่มียู่ และสรุปข้อมูลให้เห็นองค์ประกอบของมนุษย์ ความเป็นจริงของคนในสังคมที่มีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับบุคคล กลุ่มคน และสังคม รวมทั้งบริบทที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพ และภูมิปัญญา ในการดำเนินการเรียนรู้ทั้งหมดนักศึกษาจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นอาจารย์ประจำครอบครัวดูแลด้วยความรัก ความเมตตา การเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าวจะทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความคิด ความเชื่อของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และที่สำคัญจะทำให้นักศึกษาไม่นำความคิดของตนเองไปตัดสินบุคคลอื่น ซึ่งจะช่วยให้ศึกษานำไปใช้ในการให้บริการในขั้นต่อไป ที่ต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคคลนั้นๆ ไม่ใช่ให้บริการตามความคิดของตนเอง และให้บริการโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

กิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือ

1. การเรียนรู้กระบวนการจิตตปัญญา โดยการใช้สุนทรียสนทนาในครอบครัวเมื่อมีการพบปะกันในครอบครัว สัปดาห์ละ 2 ครั้ง มีการเปิดใจ การฟังอย่างลึกซึ้ง เกิดความเคารพในความคิดเห็นของกันและกัน การรับฟังซึ่งกันและกันมากขึ้น ทำให้เข้าใจตนเอง เกิดความสุขใจ รวมทั้งสร้างบรรยากาศการเป็นกัลยาณมิตร

2. ค่ายคุณธรรม จริยธรรม เป็นกิจกรรมที่นำนักศึกษาไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในวัด/มัสยิด ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การสวดมนต์/สวดคัมภีร์อัลกุรอาน การนั่งสมาธิ การฟังธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดห้องน้ำ การเก็บขยะ การกวาดใบไม้ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติ จะช่วยให้นักศึกษาได้นำ

หลักธรรม คำสอนที่ดีๆ ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ได้ฝึกจิตให้ สงบ เกิดสติ และเกิดปัญญารู้เท่าทันธรรมชาติ และเกิดความเข้าใจในตนเอง

3. การศึกษาวิถีชุมชน เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาต้องลงไปศึกษาวิถีชุมชน โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มตามครอบครัวและให้ไปใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวอุปถัมภ์ในชุมชน โดยมีอาจารย์ประจำครอบครัวคอยดูแลและให้คำปรึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักศึกษาเข้าใจวิถีชีวิตของคนอื่นมากขึ้น มีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น และรู้จักการปรับตัวที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

กิจกรรมตามอัธยาศัย เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการคิดร่วมกันของครอบครัว เช่น กิจกรรม วิทยาลัยสวยด้วยมือเรา กิจกรรมจิตอาสาที่ต้องการลงไปช่วยเหลือบุคคลในชุมชน ที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น การช่วยให้เด็กกำพร้ามีพัฒนาการที่ดีขึ้น การสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา การสอนการรำไม้พลองให้ผู้สูงอายุ การมอบหนังสือให้น้อง สอนผู้สูงอายุให้ออกกำลังกายด้วยวิธีพิพุทธ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคีในครอบครัว ช่วยให้ เกิดจิตอาสา และช่วยให้เกิดความสุขทางใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

บันไดขั้นที่ 2 : ร่วมช่วยเหลือสังคม ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ต่อยอดจากบันไดขั้นที่ 1 เมื่อนักศึกษาเริ่มเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และพัฒนาใจของตนเองมากขึ้น ก็ให้นักศึกษามีกิจกรรมช่วยเหลือสังคมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการเสริมสร้างความเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น ที่ดำเนินการตามบันไดขั้นที่ 1 นักศึกษาก็ยังคง การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นั่นคือการเรียนรู้กระบวนการจิตปัญญา ค่ายคุณธรรม จริยธรรม และการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการคิดร่วมกันของครอบครัว สำหรับกิจกรรมร่วมกับสังคมจะเป็นกิจกรรมที่อยู่ในหลักสูตร ดังนี้

กิจกรรมในหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมการร่วมให้บริการสุขภาพในสังคมกับอาจารย์ เช่น ในรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ นักศึกษาได้ลงไปในชุมชนเพื่อช่วยประเมินสุขภาพของผู้สูงอายุ รายวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ

ภาพและการป้องกันความเจ็บป่วย นักศึกษาได้ลงไปทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ในรายวิชาการพยาบาลพื้นฐานและเทคนิคการพยาบาล ได้แบ่งนักศึกษากลุ่มนักศึกษาตามครอบครัวและลงไปในชุมชน เพื่อให้การดูแลพื้นฐานแก่ผู้พิการ โดยมีอาจารย์ประจำครอบครัวให้คำแนะนำ การออกให้บริการในสังคมร่วมกับอาจารย์จะช่วยให้ นักศึกษาได้เข้าใจการให้บริการที่ถูกต้อง การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยได้ และสามารถให้การพยาบาลตามความแตกต่างของบุคคล และเพิ่มทักษะการสร้างสัมพันธ์กับบุคคล

บันไดขั้นที่ 3 : ให้บริการสุขภาพแก่สังคมภายนอก ในขั้นนี้นักศึกษายังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรและตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องเหมือนในบันไดขั้นที่ 1 สำหรับการบริการสุขภาพแก่สังคมภายนอกจะเป็นกิจกรรมที่มีอยู่ในหลักสูตร ดังนี้

กิจกรรมในหลักสูตร ได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการให้บริการในชุมชนด้วยตนเอง โดยมีอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา ในรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 นักศึกษาจะต้องลงไปศึกษาครอบครัวในชุมชน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ และวางแผนการจัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพในครอบครัว ซึ่งช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการให้บริการสุขภาพมากขึ้น และเพิ่มการมีจิตบริการ การคิดวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และการมีสัมพันธภาพกับชุมชน

บันไดขั้นที่ 4 : มีจิตบริการ รับใช้สังคม พร้อมก้าวสู่วิชาชีพ ในขั้นนี้นักศึกษายังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรและตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องเหมือนในขั้นที่ 1 สำหรับกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษามีจิตบริการ รับใช้สังคม จะเป็นกิจกรรมในหลักสูตร ดังนี้

กิจกรรมในหลักสูตร นักศึกษาจะได้ฝึกการให้คำแนะนำสุขภาพแก่ครอบครัวของตนเองในชุมชนที่เป็นแหล่งฝึกทางโทรศัพท์ โดยมีอาจารย์ประจำครอบครัวเป็นที่ปรึกษา ในรายวิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งการทำกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจ ให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และพร้อมที่จะก้าวสู่วิชาชีพมากยิ่งขึ้น

ผลของการเสริมสร้างอัตลักษณ์

สำหรับผลของการเสริมสร้างอัตลักษณ์หลังจากที่ได้นำรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ มาใช้ในช่วงระยะเวลา 4 ปี ได้มีการประเมินอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากนักศึกษา จากผู้ปกครองของนักศึกษา และจากผู้ใช้บัณฑิตซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการประเมินอัตลักษณ์จากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 โดยการสะท้อนคิด พบว่าอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาหลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกัน มีดังนี้

2.1.1 เกิดความสามัคคีและร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือกันทำงาน เสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ และทรัพย์สิน เพื่อให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินการไปได้ ดังที่กล่าวว่า

“ที่บ้านและทุกคนจะเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวทุกครั้ง เมื่อมีกิจกรรมในครอบครัวจะมาพร้อมกันเกือบทุกคน จึงทำให้เห็นว่าสมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีกัน บางครั้งเวลาทำกิจกรรมต้องใช้เงินทุนสมาชิกทุกคนก็ร่วมกันเสียสละเงินส่วนตัว มาเป็นเงินทุนในการทำกิจกรรม”

2.1.2 แบ่งปันสิ่งดีๆ สู้สังคม ช่วยเหลือสังคม ส่งผลให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาด้านความคิดแบบเอื้ออาทรคือการคิดช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ตามความสามารถ ดังที่กล่าวว่า

“บ้านของเราได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำโครงการคือ “โครงการออกกำลังกาย สบายชีวิต วิถีพุทธ” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นอกจากส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายของสมาชิกในบ้านแล้ว โครงการของบ้านยังเป็นโครงการที่ช่วยเหลือสังคม ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายของคนในชุมชน ทำให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแบ่งปันสิ่งดีๆ สู้สังคม”

2.1.3 เปิดใจรับฟังความคิดผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และใช้กระบวนการฟังอย่างตั้งใจ ทำให้นักศึกษาได้มีเวลาในการฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น ดังที่กล่าวว่า

“การเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัว ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกซึ่งกันและกัน ทำให้เห็นมุมมองความคิดที่แตกต่างกัน และยอมรับในสิ่งที่ทุกคนคิดและรู้สึก เพื่อนำมาไตร่ตรองและนำไปปรับใช้กับตัวเองและครอบครัว”

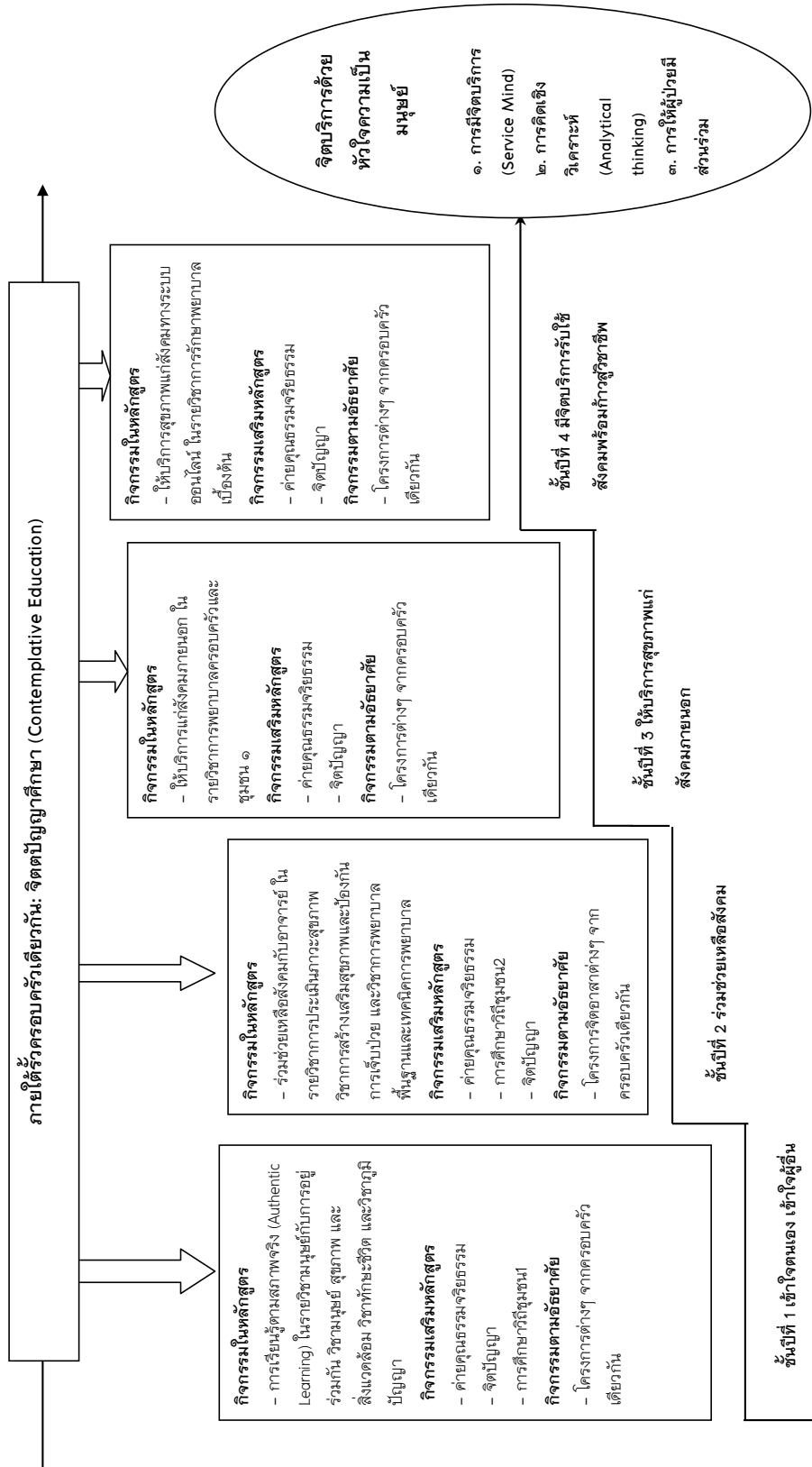
2.1.4 ฝึกกระบวนการคิด นักศึกษาได้มีโอกาสในการเขียนโครงการร่วมด้วยทำให้นักศึกษาได้มีการฝึกการคิดเชิงเหตุผล และการคิดเชื่อมโยงมากขึ้น ดังที่กล่าวว่า

“การเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัว ทำให้ได้ฝึกกระบวนการคิด ในการทำกิจกรรมต้องมีการเขียนโครงการของครอบครัวทำให้ต้องมีการคิดเชิงเหตุผลมากขึ้น คิดว่าทำไมต้องทำ คิดความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมกับวัตถุประสงค์และผลที่เกิดขึ้น ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้ฝึกการคิดร่วมกัน”

2.2 ผลการประเมินอัตลักษณ์จากผู้ปกครองของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 โดยการสนทนากลุ่มพบว่าอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาหลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรม มีดังนี้

2.2.1 มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้สะท้อนให้เห็นว่าหลังจากที่บุตร/หลานของตนเองมาเรียนรู้ในวิทยาลัยพยาบาลแห่งนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนคือ การที่บุตรหลานตนเองมีพฤติกรรมการแสดงออกที่บ่งบอกถึงความมีน้ำใจในการช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือบุคคลอื่น การมีจิตใจและพฤติกรรมที่อ่อนโยนขึ้น ดังที่กล่าวว่า

“ที่บ้านมีน้ำใจเป็นเจ้าชายนีทร่า เมื่อเขาเรียนปี 1 กลับบ้านไปเขาจะไปช่วยดูแลน้ำ ไม่แสดงความรังเกียจ กับพ่อแม่เขาก็ใส่ใจดูแลพ่อแม่มากขึ้น จาก

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้วัตรครอบครัวยุติธรรม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช

เมื่อก่อนเขาจะไม่ค่อยสนใจ แต่หลังจากมาเรียนพยาบาล ที่นี้เขาดีขึ้นมาก ๆ กับเพื่อนบ้านใกล้ ๆ ก็จะมีคนมาถามมาปรึกษาเขาก็ให้คำแนะนำไป อะไรที่เขาไม่รู้เขาก็ไม่พูด บอกว่ายังไม่รู้ แล้วก็ไปค้นหาบอก”

“เด็ก ๆ ลูกจะนิสัยห้าว ๆ แต่เมื่อมาเรียนแล้วนิสัยเขาก็อ่อนโยนลง”

“เมื่อลูกมาเรียนแล้วจะเห็นว่าลูกมีน้ำใจ ช่วยเหลือทั้งเพื่อนบ้าน หมา แมวที่บ้านจะช่วยฉีดยาให้ เดิมเขาก็มีน้ำใจอยู่แล้ว แต่เห็นว่าเขาใส่ใจคนอื่นมากขึ้น”

2.2.2 พุดคุยกับผู้อื่นมากขึ้น ผู้ปกครองได้สะท้อนให้เห็นว่าบุตรหลานของตนเมื่อกลับไปบ้านจะมีการพุดคุยกับสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น ดังที่กล่าวว่า “พฤติกรรมของลูกเปลี่ยนไปมากเลย จากที่ห้าว ๆ แต่ก่อนไม่เคยอ่อน ไม่ค่อยพุดคุยกับพ่อแม่ แต่เมื่อมาเรียนที่นี่จะพุดจาดีขึ้นและพุดคุยกับพ่อแม่มากขึ้น กลับมาแต่ละครั้งจะนอนดึกเพราะจะพุดคุยกัน”

2.2.3 แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองมากขึ้น ผู้

ปกครองได้สะท้อนให้เห็นว่าบุตรของตนเองหลังจากที่ได้มาเรียนรู้ที่วิทยาลัยพยาบาล สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองมากขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาพ่อ ดังที่กล่าวว่า

“ในส่วนที่ผมเห็น ผมจะเห็นว่าเมื่อเขามีปัญหาอะไรเขาจะแก้ปัญหาเองได้มากขึ้นไม่ต้องรบกวนผม บางครั้งผมแค่ไปเป็นเพื่อนบ้าง จากเมื่อก่อนผมเหมือนเลี้ยงลูกไม่ได้ ต้องช่วยเขามาก ๆ แต่ตอนหลัง ๆ มาฉันผมรู้สึกว่าเขาไม่ต้องให้ผมช่วยเขาทำด้วยตัวเองได้ดี”

2.3 ผลการประเมินอัตลักษณ์จากผู้ใช้นิติตินผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2556 จากการติดตามอัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2556 จำนวน 79 คน วิทยาลัยได้ดำเนินการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างเดือน เมษายน-พฤษภาคม 2557 โดยมีผู้ใช้นิติตินตอบแบบสอบถามจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 91.14 ซึ่งผลการติดตาม มีดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ใช้นิติตินต่อคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษา (N=72)

คุณลักษณะตามอัตลักษณ์ ของผู้สำเร็จการศึกษา	คะแนน	คะแนน	ค่าเบี่ยงเบน	แปล
	รวม	เฉลี่ย	มาตรฐาน	ผล
1. จิตบริการ	332.51	4.62	0.17	ดีมาก
2. การคิดวิเคราะห์	317.40	4.41	0.20	ดี
3. การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม	328.37	4.56	0.20	ดีมาก
รวม	327.26	4.55	0.12	ดีมาก

จากตารางพบว่า ผู้ใช้นิติตินที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลบัณฑิต ปีการศึกษา 2556 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.12) และเมื่อพิจารณาารายด้านแล้ว พบว่าด้านจิตบริการและการ

มีส่วนร่วม/ลิตินผู้ป่วยอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 (S.D. = 0.17) และ 4.56 (S.D. = 0.20) ตามลำดับ ส่วนด้านการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 (S.D. = 0.20)

ปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคในการดำเนินการ

ในการดำเนินการพบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรค ดังนี้

3.1 ความอบอุ่นในครอบครัว การที่นักศึกษาได้มีครอบครัวของตนเองในวิทยาลัยทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี มีการช่วยเหลือกันในครอบครัว เมื่อเกิดปัญหาก็สามารถปรึกษาคนในครอบครัวได้ ทำให้นักศึกษาเกิดความรักความผูกพันในครอบครัว ส่งผลให้เมื่อมีกิจกรรมทุกคนก็เข้ามามีส่วนร่วมทำจนสำเร็จ ดังที่กล่าวว่า

“ครอบครัวรู้สึกอบอุ่น มีสัมพันธภาพที่ดี มีปัญหาอะไรปรึกษาได้ มีความรักในครอบครัว เมื่อสมาชิกคิดจะทำโครงการต่าง ๆ คุณแม่ทั้งสอง คุณป้าและสมาชิกทุกคน จะให้ความร่วมมือดีมาก และทุกคนจะเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวทุกครั้งที่มีการทำกิจกรรม”

3.2 แรงจูงใจในการทำกิจกรรม ในการทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัว บางครั้งพบว่ากิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่ในความสนใจของนักศึกษาที่จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม ดังที่กล่าวว่า

“บางครั้งกิจกรรมที่จัดไม่น่าสนใจ เช่น กิจกรรมเข้าครอบครัวใหญ่ ทำให้รู้สึกเบื่อ ไม่สนุก และไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม”

3.3 การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรม ในการทำกิจกรรมบางครั้งนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ตรงเวลา เนื่องจากติดภารกิจอื่น ทำให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องนั่งรอสมาชิกที่ยังไม่มา เวลาในการเข้าร่วมทำกิจกรรมก็ลดลง ดังที่กล่าวว่า

“สมาชิกบางคนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ตรงเวลา ทำให้คนอื่นต้องรอ เกิดความรู้สึกเบื่อในการเข้าร่วมบางครั้ง และเวลาในการทำกิจกรรมก็ลดลงเนื่องจากต้องรอสมาชิกให้ครบ”

การอภิปรายผล

รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของครอบครัวเดียวกันและแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มีลักษณะเป็นบันได 4 ขั้น ที่มีจุดเน้นแตกต่างกันตามขั้นปี รูปแบบดังกล่าวสามารถช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดอัตลักษณ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ต่ำมาก เนื่องจากความรักความเมตตา ความเอื้ออาทรที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ซึ่งเปรียบเสมือนพลังในการผลักดันให้ทุกๆ คนในครอบครัวร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ และมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน⁴ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการสอดคล้องกันระหว่างกิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมตามอัธยาศัย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้¹²

นอกจากนี้กิจกรรมที่จัดให้กับนักศึกษาได้ช่วยพัฒนาให้นักศึกษาเกิดอัตลักษณ์ คือการมีจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ได้ เนื่องจากในชั้นปีที่ 1 ได้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง คือสามารถตระหนักรู้ในตนเอง สามารถเท่าทันตนเอง ควบคุมการแสดงออกได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะและสถานการณ์ มองภาพตนเองตามความเป็นจริง รู้ถึงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของตนเอง ในขณะเดียวกันก็รู้ว่าตนเองมีจุดแข็ง หรือความสามารถในเรื่องใด¹³ โดยผ่านกิจกรรมการทำสมาธิ ซึ่งการทำสมาธิจะช่วยให้นักศึกษาได้ย้อนกลับมาดูตนเอง ได้ฝึกกรองอารมณ์ที่ไม่ดีออกไป รับอารมณ์ที่ดีทำให้จิตเบา สบาย มีพลัง จิตใจอ่อนโยน เกิดคุณธรรม เกิดความอดทนอดกลั้น ทำให้มีสติปัญญาแยกแยะผิดถูกสามารถควบคุมพฤติกรรมและพัฒนาพฤติกรรมของตนได้อย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากการปฏิบัติสมาธิเป็นการพัฒนาจิตซึ่งเป็นตัว รับ จำ คิด และรู้อารมณ์ เมื่อจิตได้รับการ

พัฒนาอย่างถูกต้องก็ย่อมสามารถทำหน้าที่เลือกที่จะรับ จำ คิด และรู้อารมณ์ ที่สร้างสรรค์ สามารถจัดอารมณ์ที่เป็นโทษออกจากจิตได้ สามารถควบคุมจิตใจตนเองได้ ย่อมสามารถกำหนด และควบคุมพฤติกรรมภายนอกได้ทั้งหมด¹⁴ นอกจากนี้นักศึกษายังได้พัฒนาการรู้จักตนเองจากกิจกรรมจิตตปัญญา โดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเมื่อมีการพบปะกันในครอบครัว กระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้นักศึกษาตัดสินใจคนอื่นน้อยลง ฟังอย่างลึกซึ้งมากขึ้น เอาใจเข้ามาใส่ใจเรา ใจเย็นอดทนและเคารพในความหลากหลายมากขึ้น^{1,10,11} การที่ต้องจัดกิจกรรมพัฒนาให้นักศึกษาได้รู้จักตนเองก่อนจะเป็นการช่วยให้นักศึกษาเข้าใจคนอื่นได้ดีขึ้น ดังที่วิลาลักษณ์ ชวัลลวิ¹⁵ กล่าวว่าการศึกษาที่เราเข้าใจตนเองได้ดี เราจะสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดีด้วย สำหรับการเข้าใจผู้อื่น นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวต้องเข้าไปเรียนรู้การดำเนินชีวิตของบุคคลอื่นตามความเป็นจริงโดยไม่เอาความคิดของตนเองไปตัดสินผู้อื่น ทำให้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ เข้าใจความแตกต่างของมนุษย์แต่ละคน เมื่อนักศึกษามีความเข้าใจผู้อื่นนักศึกษาจะมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม โดยเกิดการตระหนักถึงผลกระทบของการแสดงพฤติกรรมของตนเองต่อผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างถ้อยที ถ้อยอาศัย มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่นได้¹⁶ การเข้าใจผู้อื่น หรือเข้าใจความต้องการของผู้อื่น ก็คือการร่วมรู้สึก (empathy) ซึ่งเป็นความสามารถในการเอาใจเข้ามาใส่ใจเรา ตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นทั้งทางบวกและทางลบ ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม¹⁶

สำหรับชั้นปีที่ 2 นักศึกษาได้พัฒนาความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นให้มากขึ้น พร้อมกันนี้ก็ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์พร้อมด้วย โดยเพิ่มกิจกรรมให้นักศึกษาออกฝึกให้บริการวิชาการและบริการสุขภาพ

แก่ผู้รับบริการโดยได้ฝึกการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการร่วมกับอาจารย์ประจำครอบครัว เน้นการเรียนรู้สังคมรอบตัวและการช่วยเหลือสังคม ชุมชน ส่วนชั้นปีที่ 3 ก็ได้ให้นักศึกษาได้ฝึกการให้บริการด้วยตนเองมากขึ้นแต่มีอาจารย์ช่วยดูแลอยู่บ้าง เน้นการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม พอขึ้นชั้นปีที่ 4 นักศึกษาได้ฝึกการให้บริการด้วยตนเองมากขึ้นอาจารย์จะเข้ามาเกี่ยวข้องของเมื่อนักศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เท่านั้น เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างจิตบริการรับใช้สังคม พร้อมก้าวสู่วิชาชีพ จากกิจกรรมดังกล่าวจะเห็นว่า การให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติการให้บริการด้วยตนเองภายใต้การเข้าใจผู้อื่นจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากการทำจริงและประสบการณ์ตรง เรียนรู้และจดจำในสิ่งที่เรียนได้มากขึ้น พัฒนาทักษะการให้บริการด้วยความเข้าใจผู้อื่น สามารถพัฒนาความคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ และสามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์เดียวกันได้^{17,18} นอกจากนี้ยังช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการให้บริการแก่ผู้รับบริการมากขึ้นและพร้อมที่จะออกไปรับใช้สังคมเมื่อจบการศึกษา

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สามารถช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดอัตลักษณ์ คือ การมีจิตบริการ การคิดเชิงวิเคราะห์ และการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ จิรัชกาล พงศ์ภคเธียร¹ ได้กล่าวว่าแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านความรู้และจิตใจอย่างที่จะควรจะเป็นเพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมความดีงาม รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถจะอยู่ร่วมกัน และมีชีวิตที่ก่อประโยชน์เกื้อกูลกับสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับการวิจัยหลายๆ การวิจัย ที่พบว่า การนำจิตตปัญญาศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจตนเองมากขึ้น ยอมรับตนเอง เห็นพฤติกรรมตนเองทั้งในสภาวะอารมณ์ปกติ และอารมณ์ที่แปรปรวน มีผลต่อ

การเข้าใจคนอื่นและเข้าใจโลกมากขึ้น นึกถึงคนรอบข้าง นึกถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม^{1,10,11}

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาพยาบาลต้องตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตนักศึกษาให้มีจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ โดยบูรณาการแนวทางจิตตปัญญาศึกษาและหรือควบคู่ไปกับระบบครอบครัว ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร เสริมหลักสูตร และกิจกรรมตามอัธยาศัย ในทุกระดับชั้นการศึกษา และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดของการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ในการนำรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันไปใช้ สิ่งที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือการพัฒนาความเข้าใจในแนวคิดของการสร้างครอบครัวในองค์กร และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา นอกจากนี้ต้องพัฒนาให้บุคลากรในองค์กรมีทัศนคติที่ดีต่อแนวคิดดังกล่าว การดำเนินการตามรูปแบบดังกล่าวก็จะสามารถดำเนินไปได้ อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามรูปแบบดังกล่าวถูกสร้างขึ้นมาจากบริบทของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช ดังนั้นในการนำไปใช้อาจต้องพิจารณากิจกรรมให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทขององค์กร

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

การวิจัยเพื่อช่วยขยายองค์ความรู้ให้กว้างมากขึ้นสามารถทำได้โดยการนำรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาภายใต้รั้วครอบครัวเดียวกันไปทดลองใช้ในบริบทอื่นๆ เพื่อทดสอบดูว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปใช้พัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาในบริบทอื่นๆ ได้หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

1. จิรัฐกาล พงศ์ภคเชียร. จิตตปัญญาศึกษา: การเรียนรู้สู่จิตสำนึกใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทแปลนพรีนติ้ง จำกัด; 2553.
2. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ความคาดหวังของสังคม ต่อ “พยาบาลวิชาชีพ”. สารสุขภาพ 2553; 4(3):1.
3. จิรัฐกาล พงศ์ภคเชียร. การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.
4. สำนักงานส่งเสริมสถาบันครอบครัว. ความสำคัญของครอบครัว [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2552. [เข้าถึงเมื่อ 6 ธันวาคม 2557]. เข้าถึงได้จาก <http://www.owf.go.th/wofa/modules/website/upload/article/4053509746697c4a2d74aeb4e2b4f61.pdf>
5. มกราพันธ์ จุฑรสง, อรวรรณ จิตตวานิช และ วราภา จันทร์โชติ. คู่มือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์บัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก. กรุงเทพฯ: บริษัทยุทธรินทร์ การพิมพ์ จำกัด; 2556.
6. องค์อาจ นัยพัฒน์. วิถีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา: กรุงเทพฯ; 2548.
7. Kemmis S, McTaggart R. The action research planner. 3rd ed. Victoria: Deakin University; 1988
8. Graneheim, U. H., & Lundman, B. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. Nurse Education Today 2004; 24: 105–112.
9. Zhang, Y. Content analysis (qualitative, thematic). 2006. Retrieve July 12, 2007, Available from <http://www.ils.unc.edu/~yanz/content%20analysis.pdf>.

10. สุวรรณ ชีวฤกษ์ และชากุล ลิ้นไชย. ศิลปะสร้างสรรค์คุณลักษณะภายใน.บทความการ ประชุมวิชาการประจำปี 2551 จิตตปัญญา: การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ โครงการ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล: กรุงเทพฯ ฯ; 2551.
11. อรอนงค์ แจ่มผล. ผลของกระบวนการจิตปัญญาศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ภายในตนเองของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; [เข้าถึงเมื่อ 6 ธันวาคม 2557].เข้าถึงได้จาก <http://eduweb.kpru.ac.th/pdf/rs23.pdf>
12. จิราพร วัฒนศรีสิน. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช; 2551.
13. ทวีศักดิ์ ศิริรัตน์เลขา. เข้าใจตนเอง. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2558. .เข้าถึงได้จาก: http://siweb.dss.go.th/science_children/scientist/aristotle.html
14. สุธรรมมา วรนาวิน. ผลของการปฏิบัติสมาธิที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์: กรณีศึกษาผู้ปฏิบัติธรรมโครงการเฉลิมพระเกียรติตามรอยเบื้องพระยุคลบาท วัดโสมนัสวิหาร [วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย; 2550.
15. วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. ความสามารถทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง: รวมบทความวิชาการ E.Q. กรุงเทพฯ: เดสก์ท็อป; 2543.
16. ทศนีย์ สุริยะไชย. ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองกับการร่วมรู้สึกในวัยรุ่น. วารสารจิตวิทยาคลินิก 2556); 44(1), 1-14.
17. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง; 2553.
18. สมควร หาญพัฒนชัยกูร, มกราพันธุ์ จูฑะรสก, ลิลลี่ ศิริพร และคณะ.การพัฒนาชุมชนสุขภาวะโดยใช้นวัตกรรมระบบครอบครัวเสมือน (หนึ่งวิทยาลัย หนึ่งตำบล). วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข 2557; 24(1):67-78.